

Oana – Lavinia PISAROGLU

**SINCRETISMUL ARTELOR
TEATRU – DANS**

Oana – Lavinia PISAROGLU

**SINCRETISMUL ARTELOR
TEATRU – DANS**

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2014**

Referenți științifici:

Conf.univ.dr. Alexandru Boureanu,

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Radu Niculescu,

Universitatea Ovidius din Constanța

Copyright © 2014 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PISAROGLU, OANA-LAVINIA**

Sincretismul artelor : teatru - dans / Pisaroglu
Oana-Lavinia. - Craiova : Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-14-0808-5

ARGUMENT

Fiind atrasă de sincretismul artelor am îndrăznit o apropiere de zona interdisciplinătăii artelor de graniță și în special din genul teatru – dans prin imagine, sens și experiment coregrafic. Lucrarea are ca fundament studii semnate de teatrologi și esteticieni importanți, cu privire la artă în general și la arta teatrului în special. Concluziile respectivelor studii le-am reinterpretat din punctul de vedere al creatorului de spectacole Teatru-Dans, prin prisma principiilor ce stau la baza teoriei acestui gen de reprezentatie, pentru a scruta mai profund posibilitățile de expresie ale artei dansului și nu în ultimul rând am urmărit necesitatea ca spectatorul să redescopere dansul în creația scenică. Mi-am propus să aduc lămuriri de ordin teoretic, estetic și structural, destinate celor care au cunoștințe de ordin primar, urmează drumul către performanță, prin studii liceale și universitare care stau la baza procesului de creație artistică. Prin lectură, cititorul poate trage învățăminte cu referire la înțelegerea și explorarea mijloacelor specifice de expresie ale artei dansului în privința comunicării scenice, în viziunea creatorului contemporan, la raportul dintre dansul clasic și dansul modern și cât permit modalitățile care guvernează artele scenice. Nu am căutat să trasez direcții de urmat celorlalți creatori de teatru-dans. Am dorit, doar, să-i conving pe cei implicați în această ramură – creatori și critici, deopotrivă - să stăruie mai mult asupra acestui fenomen, ce nu este nou, în cunoștință de cauză, să „ardă” mai multă energie în procesul de creație – respectiv, în cel de judecare – a spectacolului de TEATRU - DANS.

În final, cititorii acestor rânduri au ocazia de a
lectura și câteva din creațiile artistice, în genul Teatru -
Dans, cărora le-am dat viață.

CAPITOLUL I

MODALITĂȚI TEHNICE ȘI EXPRESIVE ÎN PROCESUL CREAȚIEI SCENICE

Teatrul, putem afirma fără rezerve că reprezintă o modalitate simplă de manifestare a tragicului, a categoriei estetice – existențiale prin care creația unui popor devine cu adevărat majoră.

Teatrul joacă rolul unei instituții cu rol artistic și social, iar sala de spectacol teatral, devine locația privilegiată în care arta își satisface vocația educativ – mobilizatoare prin creația actorului care influențează direct asupra vieții, depășind pe alocuri planul strict estetic. În cadrul creației scenice actorul crează viața emotivă a unei societăți sau chiar a unei epoci.

O analiză profundă a teatrului aparține lui Tudor Vianu. În articolele publicate în revista „Vremea” (1930) [1] se arată că teatrul e o instituție care implică număr însemnat de persoane se completează în mod armonios în construcția spectacolului teatral.

Poetul dramatic, regizorul, actorul, scenograful sunt deopotrivă artiști creatori, fiecare dintre ei au șansa de a se manifesta cu totală inventivitate, și toți pleacă de la ideea că fiecare poate fi actorul ce se exprimă direct în fața spectatorului.

Tudor Vianu vede arta actorului ca pe o aspirație de a ieși din individualitatea proprie și de a intra în haina unor individualități total străine. Actorul dispune de plăcerea nespusă de a trăi în rol sub o mască și cu identitate străină lui.

Altă personalitate, întemeietor al esteticii culturii naționale, Camil Petrescu în Teza de doctorat cu titlul: „Modernitatea estetică a teatrului” [2] afirma că teatrul a devenit o artă independentă prin caracterul său spațio-temporal, prin funcția dramatică a cuvântului și teatralitatea textului.

Contrar afirmațiilor lui C. Petrescu, un teatrolog renumit, Gordon Craig, afirma în ARTA TEATRULUI (1905), că spectacolul teatral e realizat și din mișcare.

În articolul publicat de către Alexandra Nutu, cu titlul: PERSONAJUL ȘI METAMORFOZELE LUI ÎN CONTEXTUL TEATRULUI OCCIDENTAL MODERN, sunt evidențiate varietatea formelor de expresie artistică:

„Secolul XXI marchează o diluție a granițelor dintre formele de expresie teatrală, principiile poeticilor se întrepătrund și asistăm astăzi la ce a fost numit estetica impurului.” Varietatea formelor dramatice a explodat pur și simplu în ultimul secol, astfel încât azi e foarte dificil, dacă nu chiar imposibil a realiza un inventar exhaustiv al rezultatelor din generoasa sferă ce aparține dramaticului.

Problema definirii frumosului și armoniei în spațiul scenic constituie subiect supus controverselor. Pornind de la ideea ca arta teatrală reprezintă o formă de comunicare interumană metaforică, o experiență colectivă și e înainte de toate, o întâlnire, după cum afirma J. Grotowsky. Dualitatea dramaturg – regizor reprezintă o trăsătură specifică teatrului. Putem afirma că e vorba de doi autori de formație artistică diferită care, prin acțiunea lor complementară conferă operei teatrale calitatea de fapt estetic. Tocmai acum încep dualitățile teatrului: spațiul scenic concret și spațiul scenic sugerat, actorul ca persoană reală și personaj fictiv, dialogul real între personaje imaginare, timpul real și timpul convențional.”

Autoarea articolului analizand spectacolul teatral afirmă că spectacolul de teatru a devenit o adevărată construcție, amplu proces al creației artistice:

... „creația scenică e o adevărată construcție, proces creativ și cuprinde: spațiul scenografic (decor, costume, recuzită, mobilier, mască, lumini), mijloace de expresie (din

artele plastice: culoare, volum) din muzică, dans, pantomimă, textul dramatic ce aparține dramaturgului, jocul actorilor prin modalități tehnice și timpul real și timpul convențional.

Creația scenică teatrală e o adevărată construcție, amplu proces creativ și cuprinde: spațiul scenografic (decor, costume, artele plastice: culoare, volum) din muzică (coloana sonoră), dans, pantomima, textul dramatic ce aparține dramaturgului, jocul actorilor prin modalități tehnice și expresive și viziunea regizorală.” [3]

Așadar binomul dramaturg-regizor reprezintă veriga indisolubilă pentru construcția artistică la care actorul prin aportul său creează o noua imagine textului.

NOTĂ:

1. TUDOR VIANU - Revista VREMEA (1905).
2. CAMIL PETRESCU - Modernitatea Estetică a Teatrului, Teză de Doctorat.
3. ALEXANDRA NUȚU - Personajul și metamorfozele lui în contextual teatrului occidental modern.
[www.ro.scribd.com.doc](http://www.ro.scribd.com/doc).

1. EXPRESIVITATEA

Definiție:

Expresivitatea s.f. – calitatea, capacitatea de a fi expresiv, exprimare vie, clară, plastică – provine din fr. Expressivite (DEX – 1998).

Expresiv,-ă, expresivi, -e, adj. (despre cuvinte, gesturi etc.) care arată ceva în mod viu, plastic, elocvent, grăitor, sugestiv. (Despre opera de artă) care evocă în imagini vii. (Despre ochi, față etc.). Care reflectă în mod pregnant, cu putere stări interioare. (DEX – 1998).

Expresivitatea o regăsim cu preponderență în zona comunicării, la persoanele încărcate cu virtuți semnificative, care prin harul lor pot transmite stări și mesaje emoționante.

I. Coteanu în lucrarea „Stilistica Funcțională a Limbii Române [1], precizează:

„Expresivitatea spontană e manifestarea verbală a emoției corespunzătoare, în timp expresivitatea deliberată e manifestarea verbală a emoției contemplative”. (p. 76)

Tudor Vianu în eseurile sale despre teatru considera că actorul e stăpân peste o facultate expresivă superioară semenilor săi, iar M. Ralea evoca latura de superioritate a actorului de teatru față de omul de rând prin puterea expresivă.

Expresivitatea e explicată prin subtilitatea mijloacelor de expresie și reprezintă o abilitate particulară de lucru în arta actorului.

În arta spectacolului, alegoria scenică angajează creația actorului în acțiunea de elaborare a personajului interpretat,